

ФІНАНСОВА СТІЙКІСТЬ СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА: ОСОБЛИВОСТІ ТА ЗАСАДИ ЗБЕРЕЖЕННЯ В УМОВАХ КРИЗИ

©2023 ШУШКОВА Ю. В., ФАЦІЄВИЧ Р. Я.

УДК 336.25
JEL: D92; G32; L26; M21

Шушкова Ю. В., Фацієвич Р. Я. Фінансова стійкість суб'єктів малого підприємництва: особливості та засади збереження в умовах кризи

У статті наголошено на актуальності формування та реалізації публічної політики розвитку сектора малого підприємництва в умовах війни, зокрема в аспекті мінімізації негативного впливу існуючих фінансових загроз сталому функціонуванню його представників. Метою дослідження є ідентифікація особливостей і визначення засад державної політики збереження фінансової стійкості сектора малого підприємництва в умовах кризи. Визначено нові проблеми гарантування фінансової стійкості суб'єктів малого підприємництва України в умовах війни. Розвинуто сутнісно-змістові характеристики поняття «фінансова стійкість» на рівні сектора малого підприємництва. Встановлено і доведено, що це стан розвитку фінансово-кредитної системи та економічного середовища підприємницької діяльності, за якого мінімізуються фінансові загрози погіршення фінансово-економічного стану критичної маси суб'єктів малого бізнесу. На таких засадах провідними об'єктами державної політики стають: справедлива конкуренція; відсутність трансакційних і трансформаційних витрат; доступність зовнішніх інвестицій та кредитів; прийнятна вартість залучення та використання капіталу; розвиненість фінансово-кредитної інфраструктури; ефективна система страхування фінансових ризиків. Визначено особливості управління фінансовою стійкістю суб'єктів сектора малого підприємництва за такими функціями управління, як аналіз, планування та регулювання фінансового стану, організація, мотивація та контроль. Ідентифіковано основні виклики та загрози фінансовій стійкості українського бізнесу в умовах війни. Напрацьовано та обґрунтовано інструментарій протидії викликам і загрозам фінансової дестабілізації суб'єктів сектора малого підприємництва України, який має реалізуватися за напрямками: застосування прогресивних методів антикризового фінансового менеджменту; доповнення традиційних підходів прогресивними важелями та механізмами фінансового управління; впровадження дієвих додаткових фінансових інструментів; розвиток інституційно-правового забезпечення процесів зміцнення фінансової стійкості; модернізація інформаційно-аналітичного забезпечення фінансового менеджменту у сфері моніторингу та розробки і реалізації політики гарантування належного рівня фінансової стійкості бізнесу.

Ключові слова: сектор малого підприємництва, малий бізнес, фінансова стійкість, фінансова стабільність, фінансові виклики, ризики та загрози, повномасштабна війна, криза.

Рис.: 2. Табл.: 1. Бібл.: 16.

Шушкова Юлія Володимирівна – доктор економічних наук, професор, професор кафедри фінансового менеджменту, Львівський національний університет імені Івана Франка (вул. Університетська, 1, Львів, 79001, Україна)

E-mail: shyshkova_yulia@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3836-7548>

Фацієвич Роман Ярославович – здобувач ступеня доктора філософії, Міжрегіональна Академія управління персоналом (вул. Фрометівська, 2, Київ, 03039, Україна)

ORCID: <https://orcid.org/0009-0001-4684-1396>

UDC 336.25
JEL: D92; G32; L26; M21

Shushkova Yu. V., Fatsievych R. Ya. Financial Sustainability of Small Business Entities: Features and Principles of Preservation in Crisis Conditions

The article emphasizes the relevance of the formation and implementation of public policy for the development of the small business sector in the conditions of wartime, in particular in the aspect of minimizing the negative impact of existing financial threats to the sustainable functioning of its representatives. The aim of the study is to identify the features and determine the principles of the State policy of maintaining the financial stability of the small business sector in a crisis. The novel problems of guaranteeing the financial stability of small businesses in Ukraine in the conditions of wartime are identified. The essential and semantic characteristics of the concept of «financial sustainability» at the level of the small business sector have been developed. It is asserted and then proved that this is the very state of development of the financial and credit system and the economic environment of entrepreneurial activity, in which the financial threats of deterioration of the financial and economic condition of a critical mass of small businesses are minimized. On this basis, the leading objects of the State policy are: fair competition; absence of the transaction and transformation costs; availability of external investments and loans; acceptable cost of raising and using capital; development of financial and credit infrastructure; an effective system of financial risk insurance. The features of management of financial sustainability of entities of the small business sector are determined by such management functions as analysis, planning and regulation of the financial condition, organization, motivation, and control. The main challenges and threats to the financial stability of Ukrainian business in the conditions of wartime are identified. An instrumentarium for countering the challenges and threats of financial destabilization of the subjects of the small business sector of Ukraine has been elaborated and substantiated, which should be implemented in the following areas: application of progressive methods of anti-crisis financial management; supplementing traditional approaches with progressive levers and mechanisms of financial management; introduction of effective additional financial instruments; development of institutional and legal support for the processes of strengthening financial sustainability; modernization of information and analytical support of financial management in the field of monitoring and development and implementation of policies to guarantee the appropriate level of financial sustainability of business.

Keywords: small business sector, small business, financial sustainability, financial stability, financial challenges, risks and threats, full-scale war, crisis.

Fig.: 2. Tabl.: 1. Bibl.: 16.

Shushkova Yuliia V. – D. Sc. (Economics), Professor, Professor of the Department of Financial Management, Ivan Franko National University of Lviv (1 Universytetska Str., Lviv, 79001, Ukraine)

E-mail: shyshkova_yulia@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3836-7548>

Fatsiievych Roman Ya. – Graduate of the degree of Doctor of Philosophy, Interregional Academy of Personnel Management (2 Frometivska Str., Kyiv, 03039, Ukraine)

ORCID: <https://orcid.org/0009-0001-4684-1396>

Економіка України на етапі її новітньої історії (а саме, з моменту здобуття незалежності в 1991 р.) розвивалася перманентно та нестабільно. Характерними були як етапи так званого соціально-економічного ренесансу (можна виокремити 1996–1999 рр., для яких характерною стала певна стабілізація економіки з призупиненням темпів падіння ВВП і плавним переходом до економічного відновлення; 2000–2007 рр., коли економіка країни почала зростати (збільшувалися обсяги ВВП і промислового виробництва, поліпшувалися параметри ефективності у виробничому секторі); 2010–2013 рр., під час яких національна економіка України відновлювалася після глибокої фінансово-економічної кризи в основному шляхом збільшення обсягів інвестиційних вливань, поліпшення фінансово-економічних показників функціонування вітчизняних суб'єктів господарювання, особливо сектора малого бізнесу, послаблення доларової залежності; 2018–2021 рр., коли після системної кризи, анексії АР Крим і втрати значної частини промислового потенціалу на сході країни, а саме, на Донбасі, почалося поступове відновлення економічного потенціалу України (збільшувалися обсяги кредитування підприємств, зростали виробничі потужності та був приріст ВВП та інших провідних макроекономічних показників). Але тепер, в умовах зовнішньої воєнної агресії ситуація знову критично ускладнилася, коли вітчизняний бізнес, головним чином малий, опинився в ситуації економічного спаду та різкого звуження внутрішнього ринку, а отже, і можливостей для функціонування та розвитку через масові внутрішні та зовнішні переміщення населення, дестабілізацію виробництва та споживання товарів та послуг.

З іншого боку, за всі понад 30 років незалежності в країні так і не вдалося подолати як системних (корупція, тінізація, монополізація, офшоризація економіки тощо.), так і інституційних (неналежний рівень захисту права приватної власності, несправедлива та непрозора судова система, наявність проявів зрощення влади та бізнесу, олігархату тощо) проблем, без вирішення яких неможливо вести мову про розвиток України як демократичної держави з розвинутою ринковою економікою.

Одним із проявів та безпосередніх наслідків існування таких негативних проявів можна справедливо вважати несформованість в країні потужного сектора малого бізнесу. Незважаючи на багаточи-

сельність публікацій з проблем відкриття власної справи, становлення та розвитку суб'єктів малого підприємництва, створення сприятливих умов для малого бізнесу, за яких не існує толерантності до адміністративного тиску на бізнес, рейдерства, надмірної зарегульованості дозвоільної системи тощо та стовідсоткового суспільного визнання прямої необхідності усунення цих проблем, ситуація в країні не змінюється жодним чином.

Отже, представники сектора малого підприємництва продовжують потерпати від недоліків та прогалин у наявному економіко-правовому середовищі українського підприємництва і на цьому тлі отримали цілий спектр нових викликів, обумовлених негативними наслідками повномасштабної війни. Ці та інші обставини вивели на першу лінію питання виживання, а головне – збереження фінансової стійкості представників сектора вітчизняного малого підприємництва в умовах наявної глибокої кризи.

Вказані питання набувають особливої гостроти як з позиції визначення та впровадження ефективних інструментів і засобів збереження фінансової стабільності з боку самих представників малого бізнесу, так і стосовно формування та реалізації значно проактивнішої державної політики створення відповідного середовища з мінімізацією викликів, ризиків і загроз фінансовій стійкості цього важливого для національної економіки сектора.

Аналіз останніх публікацій науковців довів високу актуальність і необхідність подальших досліджень у сфері формування та реалізації державної політики посилення фінансової стійкості суб'єктів сектора малого підприємництва національної економіки в умовах нестабільності.

Загальна проблематика становлення та розвитку державної політики стимулювання активізації та підвищення ефективності функціонування сектора малого підприємництва достатньо повно та комплексно розвинута в дослідженнях таких науковців, як: В. Бойко, В. Крупа [1], З. Варналій [2], Т. Васильців [3], Р. Лупак [3; 9], Д. Панасенко [15] та ін.

Специфіка політики вдосконалення середовища функціонування та розвитку представників малого бізнесу із урахуванням безпосередньо фінансових ризиків і загроз, стабілізації фінансового стану, ліквідності та стійкості суб'єктів цього сектора національного господарства стала предметом досліджень К. Горячевої [5], Т. Донченко [6], Т. Меліхової [10] та ін.

Що стосується вдосконалення і теоретико-методичних і прикладних засад політики (а саме, механізмів, інструментів та засобів) фінансової стабілізації суб'єктів та безпосередньо сектора малого бізнесу, включно з методикою аналізування зазначених аспектів, то ґрунтовними слід вважати результати досліджень Т. Васильців, О. Мандрик [4], М. Крупки, Н. Демчишак [7], О. Лісничук [8], М. Окландера, О. Романенко [11], П. Родіонова [12], В. Рубана [13], І. Рудченка [14], Д. Яцюка [16] та ін. науковців. Проте формування якісного та фінансово безпечного середовища для функціонування та розвитку суб'єктів малого підприємництва значно складніше завдання, ніж політика ефективного фінансового менеджменту на рівні окремо взятого суб'єкта малого бізнесу, що потребує ідентифікації та впровадження специфічного стратегічного і тактичного інструментарію державної фінансово-економічної політики в цій сфері.

Метою статті є ідентифікація особливостей і визначення засад державної політики збереження фінансової стійкості сектора малого підприємництва в умовах кризи.

Ефективна політика гарантування фінансової стійкості суб'єктів бізнесу передусім має спиратися на зрозумілий термінологічний апарат, а також чітко визначені сутнісно-змістові та типологічно-структурні характеристики поняття, яке досліджується з позиції його подальшого забезпечення.

Як відомо, поняття «фінансова стійкість» переважно використовується в системі фінансового менеджменту на рівні суб'єктів господарювання. Тоді як значно меншою мірою воно властиве для оперування на вищих рівнях системної ієрархії управління економікою – галузевому, регіональному чи макроекономічному. Таким чином, за більш системного використання цього поняття його зміст дещо розширюється (рис. 1).

Зокрема, коли йдеться про фінансову стійкість малого підприємництва як сектора національної економіки, то, по суті, це характеристика поточного стану якості, з одного боку, середовища бізнесу (в даному випадку – малого приватного підприємництва), а з іншого боку, фінансово-кредитної системи країни та її інфраструктури, її інституційної та ресурсної спроможності стосовно фінансового забезпечення суб'єктів господарювання, доступним як за способами акумулювання і використання, так і за вартістю. Отже, на цьому рівні актуальні вже не стільки параметри різного роду співвідношень між статтями активу та пасиву суб'єктів малого бізнесу, скільки макроекономічні та макрофінансові характеристики якості та розвиненості конкурентного середовища, відсутності трансакційних і трансформаційних витрат, доступності фінансово-інвестиційних ресурсів і кредитів, прийнятної вартості капіталу, поступу фінансово-кредитної інфраструктури, а також наявності

ті надійної та доступної системи страхування фінансових та інших комерційних і господарських ризиків і загроз.

Проте з позиції державного регулювання розвитку національної економіки ще більшої вагомості набувають питання симбіозу та поєднання фінансової стійкості на мікроекономічному і макроекономічному рівнях, коли формується так звана сфера системної багаторівневої політики, а в центрі уваги – гармонійне поєднання та збалансованість фінансово-економічних інтересів бізнесу, сталий і стабільний розвиток економіки, а також збалансований поступ суспільства.

Справедливим слід вважати висновок про те, що під час формування, а в подальшому – реалізації державної політики у сфері розвитку сектора малого підприємництва та досягнення високого рівня його фінансової стабілізації потрібно розуміти та враховувати яскраво виражені особливості менеджменту фінансової стійкості суб'єктів господарювання саме цього сектора національної економіки (табл. 1). Така специфіка головним чином зводиться до специфічних завдань, заходів і функцій фінансових активів малих суб'єктів господарювання, які чітко простежуються за такими функціями управління, як аналізування, планування та регулювання фінансового стану, організація, мотивація та контроль фінансової стійкості суб'єктів малого підприємництва.

Таким чином, із урахуванням цієї специфіки, а також того складного критично кризового зовнішнього середовища, яке утворилося нині в Україні через повномасштабну війну, слід визначати проблемні сфери та обґрунтувати пріоритети, механізми і засоби державної політики відновлення (збереження) фінансової стійкості суб'єктів сектора малого бізнесу країни (рис. 2).

Так, до значного послаблення фінансової стійкості суб'єктів сектора малого підприємництва України передусім призвели такі основні зміни – виклики війни – як зниження рівня купівельної спроможності населення, втрата актуальності низки товарів (послуг), виникнення дефіциту кадрів, труднощі з логістикою та зростанням вартості енергоносіїв і паливно-мастильних матеріалів, погіршення доступу до кредитних ресурсів.

Вони обумовили погіршення практично всіх складових системи фінансової стійкості суб'єктів господарювання – від послаблення оперативних параметрів фінансового стану до дестабілізації цілісного налагодженого механізму формування, розподілу та використання фінансових активів підприємств.

Системність проблеми обумовлює потребу в застосуванні системних рішень стосовно її вирішення. Отже, в умовах кризи політика посилення фінансової стійкості суб'єктів сектора малого підприємництва має стосуватися заходів на всіх рівнях системної ієрархії управління економікою та реалізуватися за напрямками:

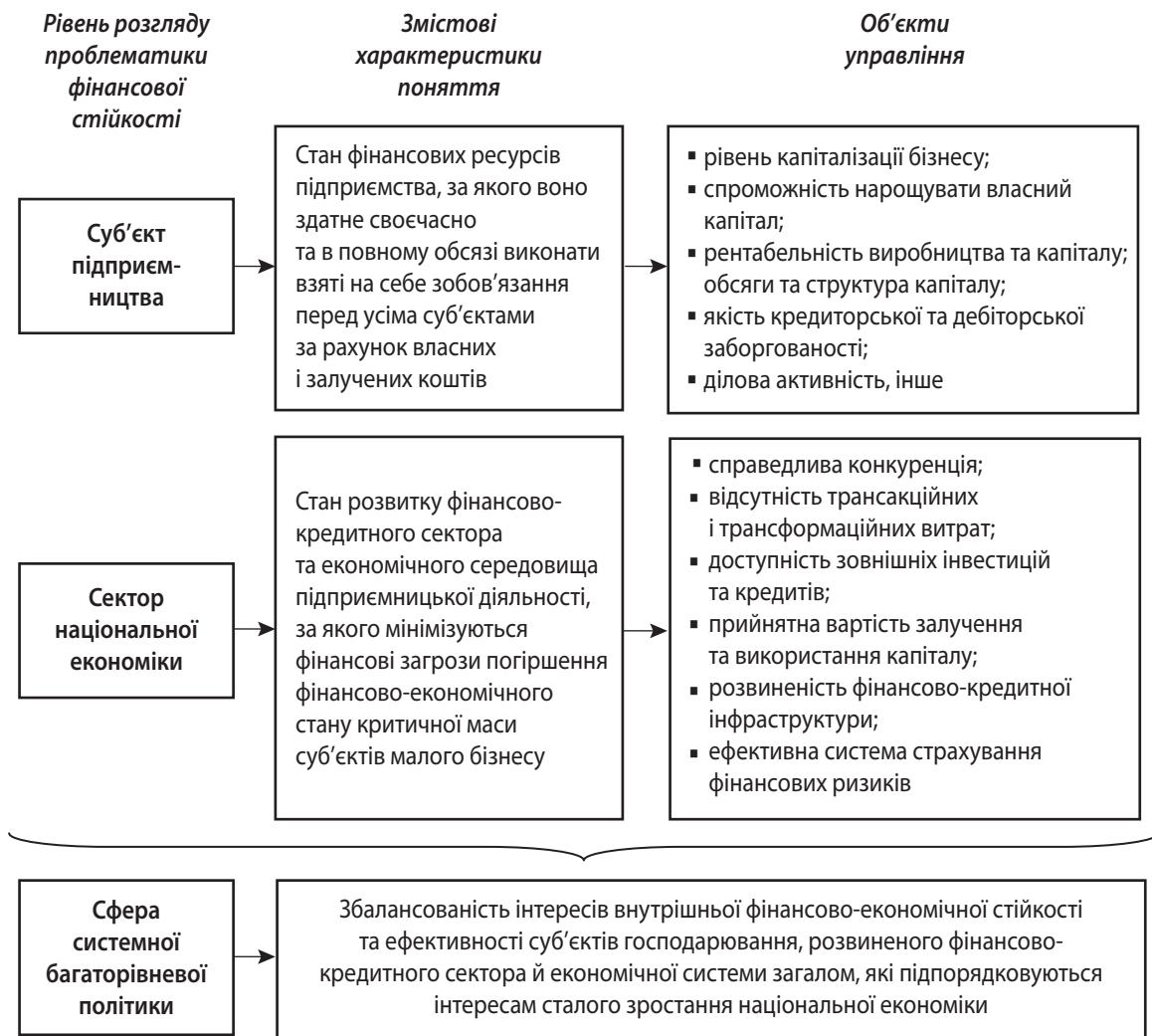

Рис. 1. Сутнісно-змістові характеристики поняття «фінансова стійкість» сектора малого підприємництва
 Джерело: авторська розробка.

- 1) застосування прогресивних методів антикризового фінансового менеджменту;
- 2) доповнення традиційних підходів прогресивними важелями та механізмами фінансового управління;
- 3) впровадження дієвих додаткових фінансових інструментів;
- 4) розвиток інституційно-правового забезпечення процесів зміцнення фінансової стійкості;
- 5) модернізація інформаційно-аналітичного забезпечення фінансового менеджменту у сфері моніторингу та розробки і реалізації політики гарантування належного рівня фінансової стійкості бізнесу.

ВИСНОВКИ

В умовах повномасштабної війни суб'єкти вітчизняного сектора малого підприємництва, попри існуючі системні проблеми недосконалості економіко-правового середовища бізнесу в країні, отримали

цілий спектр нових викликів, обумовлених негативними наслідками повномасштабної війни. Ці та інші обставини закономірно актуалізували проблеми виживання, а головне – збереження фінансової стійкості представників сектора вітчизняного малого підприємництва в умовах існуючої глибокої кризи.

Під час формування та в подальшому реалізації ефективної державної політики відновлення фінансової стійкості варто розуміти, що на макроекономічному рівні фінансову стійкість цього сектора економіки слід трактувати як стан розвитку фінансово-кредитної системи та економічного середовища підприємницької діяльності, за якого мінімізуються фінансові загрози погіршення фінансово-економічного стану критичної маси суб'єктів малого бізнесу. На таких засадах провідними об'єктами державної політики стають: справедлива конкуренція; відсутність трансакційних і трансформаційних витрат; доступність зовнішніх інвестицій і кредитів; прийнятна вартість залучення та використання капіталу; розви-

Особливості управління фінансовою стійкістю суб'єктів малого підприємництва

Функції управління	Особливості
Аналіз	Об'єктивно нижчий рівень ліквідності, що потребує коригування значень показників-критеріїв ліквідності та фінансової стійкості малого суб'єкта господарювання; менший спектр показників, які аналізуються
Планування та регулювання фінансового стану	Інший, більш персоналізований і прив'язаний до ресурсів, особливо фінансових, склад, рівень і ієрархія ризиків та фінансових загроз погіршення фінансового стану; більша увага до управління структурою капіталу
Організація	Залучення в основному власних фінансових ресурсів підприємця – власника бізнесу; обмежений доступ до фінансових і нефінансових ринків; обмежені можливості диверсифікації портфеля інвестицій
Мотивація	Потреба в застосуванні нетипових диверсифікаційних підходів до формування зовнішньої та внутрішньої мотивації для інвестицій в малий бізнес, посилення його фінансової стійкості; вищий рівень потреби в мотивації до внутрішніх інвестицій
Контроль	Висока увага до моніторингу та контролю стану фінансових коефіцієнтів через можливу раптову втрату ліквідності та платоспроможності, а через них – фінансової стійкості; тісніша ув'язка системи моніторингу фінансової стійкості бізнесу з процесами, які відбуваються на ринку, особливо в частині динаміки чисельності покупців та обсягів споживчого ринку

Джерело: авторська розробка.

неність фінансово-кредитної інфраструктури; ефективна система страхування фінансових ризиків.

Закономірно, що у фокусі уваги також мають перебувати ті проблеми, які посилилися в умовах війни та стосуються: значного зниження купівельної спроможності населення; звуження внутрішнього ринку та обмеження фінансових надходжень і прибутку підприємств; зменшення фінансових надходжень через втрату актуальності низки товарів і товарних позицій під час війни та в умовах кризи; втрати частини кадрового ресурсу через мобілізацію, вимушену зовнішню міграцію; труднощів з логістикою; зростанням вартості енергоресурсів, паливно-мастильних матеріалів; погіршення доступності до фінансово-кредитних ресурсів.

Таким чином, з урахуванням цих та інших обставин, політика посилення фінансової стійкості суб'єктів сектора малого підприємництва України в умовах кризи має бути системною та стосуватися заходів за напрямками:

- ✦ застосування прогресивних методів антикризового фінансового менеджменту;
- ✦ доповнення традиційних підходів прогресивними важелями та механізмами фінансового управління;
- ✦ впровадження дієвих додаткових фінансових інструментів;
- ✦ розвиток інституційно-правового забезпечення процесів зміцнення фінансової стійкості;
- ✦ модернізація інформаційно-аналітичного забезпечення фінансового менеджменту у сфері

моніторингу, розробки та реалізації політики гарантування належного рівня фінансової стійкості бізнесу.

Перспективним напрямом подальших досліджень у цій сфері є вдосконалення методики аналізування фінансової стійкості сектора малого підприємництва країни. ■

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Бойко В. В., Крупа В. Р. Механізми та інструменти управління розвитком суб'єктів малого підприємництва АПК. *Агросвіт*. 2019. № 20. С. 3–10. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2019.20.3>
2. Варналій З. С. Особливості підтримки конкурентоспроможності малого та середнього підприємництва. *Національна безпека і оборона*. 2016. № 1–2. С. 50–59.
3. Васильців Т. Г., Лупак Р. Л. Проблеми розвитку малого підприємництва та їх вплив на міграційну активність населення гірських районів Карпатського регіону України. *Регіональна економіка*. 2019. № 3. С. 49–59.
4. Васильців Т. Г., Мандрик О. Я. Пріоритети і засоби забезпечення економічної безпеки малого і середнього підприємництва. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2009. Вип. 19.12. С. 128–133.
5. Горячева К. Фінансова безпека підприємства. Сутність та місце в системі економічної безпеки. *Економіст*. 2003. № 8. С. 65–67.
6. Донченко Т. В. Теоретичні основи санації підприємств: сутність та функції. *Вісник Житомирського державного технологічного університету*. 2020. № 3. С. 124–132. URL: <https://eztuir.ztu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/2444/19.pdf?sequence=1&isAllowed=0>

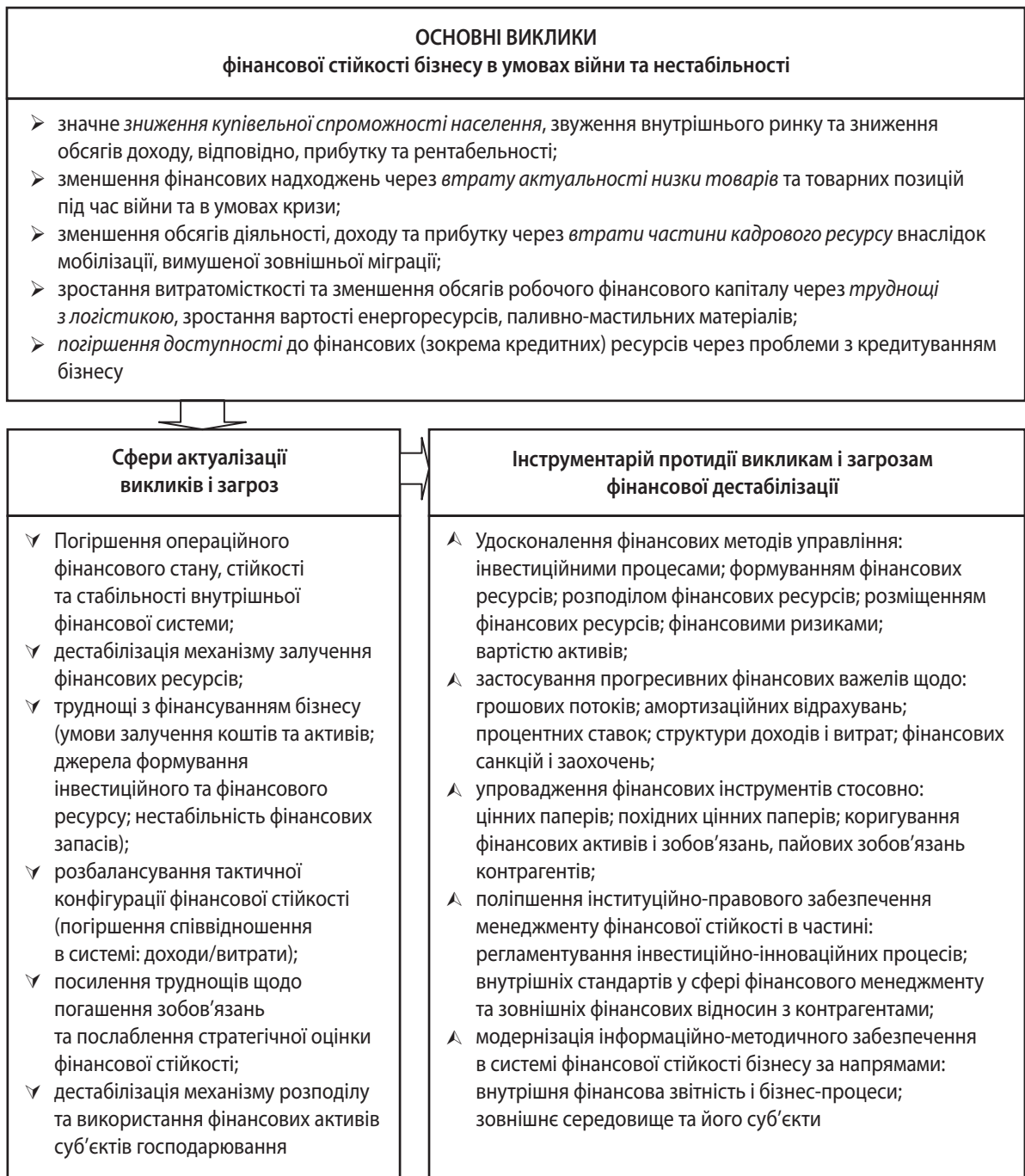

Рис. 2. Проблемні аспекти та напрями політики збереження фінансової стійкості суб'єктів сектора малого підприємництва України в умовах кризи

Джерело: авторська розробка.

7. Крупка М. І., Демчишак Н. Б. Сучасна парадигма фінансового регулювання інноваційної діяльності в Україні. <i>Фінанси України</i>. 2017. № 11. С. 47–64. 8. Ліснічук О. А. Розрахунок санаційного потенціалу підприємства: зарубіжний досвід та вітчизняна практика. <i>Інноваційна економіка</i>. 2012. № 5. С. 51–56. 9. Лупак Р. Л. Розвиток підприємництва в умовах імпортонасичення внутрішнього ринку України. <i>Підприємство і торгівля</i>. 2018. Вип. 22. С. 136–142. URL: http://journals-lute.lviv.ua/index.php/pidpr-torgi/article/view/95/89	10. Меліхова Т. О. Оцінювання ймовірності банкрутства з метою підвищення фінансового стану підприємства. <i>Агросвіт</i>. 2019. № 10. С. 11–18. DOI: https://doi.org/10.32702/2306-6792.2019.10.11 11. Окландер М. А., Романенко О. О. Специфічні відмінності цифрового маркетингу від Інтернет-маркетингу. <i>Економічний вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут»</i>. 2015. № 12. С. 362–371. URL: https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/64ae7f40-c905-489e-a2af-baa05a67c5d4/content

12. Родіонов П. Ю. Особливості розробки стратегії підприємства в умовах інформаційної економіки. *Науковий вісник Ужгородського університету*. 2014. Вип. 1. С. 64–68.
13. Рубан В. В. Цифровий маркетинг: роль та особливості використання. *Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії*. 2017. Вип. 2-2. С. 20–25.
14. Рудченко І. В. Удосконалення механізму управління фінансовими ресурсами підприємства. *Сучасні питання економіки і права*. 2011. Вип. 1. С. 16–19.
15. Панасенко Д. Системний підхід до показників конкурентоспроможності. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2008. № 3. С. 19–24.
16. Яцюк Д. В. Цифровий маркетинг: майбутнє маркетингових комунікацій в брендингу. *Інвестиції: практика та досвід*. 2015. № 7. С. 52–59. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/7_2015/16.pdf

REFERENCES

- Boiko, V. V., and Krupa, V. R. "Mekhanizmy ta instrumenty upravlinnia rozvytkom subiektiv maloho pidpriemnytstva APK" [Mechanisms and Instruments of Small Business Development Management in the Agroindustrial Complex]. *Ahrosvit*, no. 20 (2019): 3-10. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2019.20.3>
- Donchenko, T. V. "Teoretychni osnovy sanatsii pidpriemstv: sutnist ta funktsii" [Theoretical Foundations of Rehabilitation of Enterprises: Essence and Functions]. *Visnyk Zhytomyrskoho derzhavnoho tekhnolohichnoho universytetu*, no. 3 (2020): 124-132. <https://eztui.ztu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/2444/19.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Horiacheva, K. "Finanova bezpeka pidpriemstva. Sutnist ta mistse v systemi ekonomichnoi bezpeky" [Financial Security of the Enterprise. Essence and Place in the System of Economic Security]. *Ekonomist*, no. 8 (2003): 65-67.
- Krupka, M. I., and Demchyshak, N. B. "Suchasna paradyhma finansovoho rehuliuвання innovatsiinoi diialnosti v Ukraini" [Modern Paradigm of Financial Regulation of Innovative Activity in Ukraine]. *Finansy Ukrainy*, no. 11 (2017): 47-64.
- Lisnichuk, O. A. "Rozrakhunok sanatsiinoho potentsialu pidpriemstva: zarubizhnyi dosvid ta vitchyzniana praktyka" [Calculation of Rehabilitation Potential of the Enterprise: Foreign Experience and Domestic Practice]. *Innovatsiina ekonomika*, no. 5 (2012): 51-56.
- Lupak, R. L. "Rozvytok pidpriemnytstva v umovakh importonasychnennia vnutrishnyoho rynku Ukrainy" [Development of Entrepreneurship in Conditions of Import Saturation of the Domestic Market of Ukraine]. *Pidpriemnytstvo i torhivlia*, iss. 22 (2018): 136-142. <http://journals-lute.lviv.ua/index.php/pidpr-torgi/article/view/95/89>
- Melikhova, T. O. "Otsiniuvannia imovirnosti bankrutstva z metoiu pidvyshchennia finansovoho stanu pidpriemstva" [Bankruptcy Probability Estimation to Improve the Financial Condition of the Enterprise]. *Ahrosvit*, no. 10 (2019): 11-18. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2019.10.11>
- Oklander, M. A., and Romanenko, O. O. "Spetsyfichni vidminnosti tsyfrovoho marketynhu vid Internet-marketynhu" [Specific Differences in Digital Marketing from Internet Marketing]. *Ekonomichniy visnyk Natsionalnoho tekhnichnoho universytetu Ukrainy «Kyivskiy politekhnichnyi instytut»*, no. 12 (2015): 362-371. <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/64ae7f40-c905-489e-a2af-baa05a67c5d4/content>
- Panasenko, D. "Systemnyi pidkhid do pokaznykiv konkurentospromozhnosti" [A Systematic Approach to Indicators of Competitiveness]. *Formuvannia rynkovykh vidnosyn v Ukraini*, no. 3 (2008): 19-24.
- Rodionov, P. Yu. "Osoblyvosti rozrobky stratehii pidpriemstva v umovakh informatsiinoi ekonomiky" [Peculiarities of Developing an Enterprise Strategy in the Conditions of the Information Economy]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu*, no. 1 (2014): 64-68.
- Ruban, V. V. "Tsyfrovyi marketynh: rol ta osoblyvosti vykorystannia" [Digital Marketing: Role and Features of Use]. *Ekonomichniy visnyk Zaporizkoi derzhavnoi inzhenernoi akademii*, no. 2-2 (2017): 20-25.
- Rudchenko, I. V. "Udoskonalennia mekhanizmu upravlinnia finansovymy resursamy pidpriemstva" [Improvement of the Mechanism of Management of Financial Resources of the Enterprise]. *Suchasni pytannia ekonomiky i prava*, no. 1 (2011): 16-19.
- Varnalii, Z. S. "Osoblyvosti pidtrymky konkurentospromozhnosti maloho ta serednyoho pidpriemnytstva" [Peculiarities of Supporting the Competitiveness of Small and Medium-sized Enterprises]. *Natsionalna bezpeka i oborona*, no. 1-2 (2016): 50-59.
- Vasylytsiv, T. H., and Lupak, R. L. "Problemy rozvytku maloho pidpriemnytstva ta yikh vplyv na mihratsiinu aktyvnist naselennia hirskykh raioniv Karpatskoho rehionu Ukrainy" [Problems of Small Business Development and Their Influence on the Migration Activity of the Population of the Mountainous Regions of the Carpathian Region of Ukraine]. *Rehionalna ekonomika*, no. 3 (2019): 49-59.
- Vasylytsiv, T. H., and Mandryk, O. Ya. "Priorityety i zasoby zabezpechennia ekonomichnoi bezpeky maloho i serednyoho pidpriemnytstva" [Priorities and Means of Ensuring the Economic Security of Small and Medium-sized Enterprises]. *Naukovyi visnyk NLTU Ukrainy*, no. 19.12 (2009): 128-133.
- Yatsiuk, D. V. "Tsyfrovyi marketynh: maibutnie marketynhovykh komunikatsii v brendynhu" [Digital Marketing: Future of the Marketing Communications in Branding]. *Investytii: praktyka ta dosvid*, no. 7 (2015): 52-59. http://www.investplan.com.ua/pdf/7_2015/16.pdf